

Posudek vedoucí na diplomovou práci

Název práce: Pracovní zdraví učitelů a učitelek z genderové perspektivy

Autorka: Bc. Hermína Benešová

Vedoucí práce: doc. Mgr. Kateřina Zábrowská, Ph.D.

Hodnocení diplomové práce:

Diplomová práce Bc. Hermíny Benešové se zaměřuje na problematiku pracovního zdraví v pedagogické profesi, specificky u učitelů a učitelek středních škol. Cílem práce bylo identifikovat hlavní pracovní nároky a zdroje, které vyučující subjektivně vnímají jako významné faktory ovlivňující jejich pracovní zdraví. Zvolené téma je odborně i společensky vysoce relevantní a navazuje na probíhající výzkum realizovaný Národním institutem SYRI. Diplomová práce je zpracována velmi kvalitně, zejména lze vyzdvihnout profesionálně zpracovanou rešerši výsledků dosavadních zahraničních i českých výzkumů na téma pracovního zdraví vyučujících a rovněž náročný sběr dat.

Po formální stránce diplomová práce splňuje všechny klíčové náležitosti. Práce má 87 stran, z toho 72 stran textu a téměř 11 stran odborných zdrojů, následovaných přílohami. Citované zdroje jsou v převážné většině vysoce kvalitní zahraniční a české impaktované studie. Práce je logicky strukturovaná, přehledná a psaná kultivovaným jazykem. Citace odpovídají normě APA.

Teoretická část práce je velmi kvalitní, přehledná a čtivá. Obsah teoretické části pokrývá tři ústřední tematické celky práce: pracovní zdraví, nároky učitelské profese a genderové aspekty učitelské profese. Zejména je vhodné ocenit velké množství odborných studií, které diplomantka cituje. Nejedná se však o pouhou stručnou sumarizaci, ale diplomantka se výsledky jednotlivých studií do hloubky zabývá, propojuje je a zajímavě diskutuje. Celkově se jedná o informačně bohaté review současných vědeckých poznatků o pracovním zdraví vyučujících, reflektující i zcela nové studie.

Empirická část práce se zaměřila na identifikaci subjektivně významných zdrojů a nároků v pracovním prostředí učitelů a učitelek. Vhodně byl zvolen kvalitativní design, zahrnující polo-strukturované rozhovory a metodu tematické analýzy, kterou diplomantka podrobně popisuje a správně aplikuje. Vzhledem k obecnému přetížení českých učitelů a učitelek bylo získání participantů pro interview velmi náročné a diplomantka při něm prokázala značnou vytrvalost. Výzkumný soubor 14 participantů/tek je zcela dostačující, kladem je vyrovnané zastoupení žen a mužů. Výsledkem tematické analýzy je šest ústředních témat, která diplomantka jasně definuje, přesvědčivě dokládá úryvky a v diskusi následně porovnává s výsledky jiných existujících výzkumů.

Celkově mohu s potěšením konstatovat, že diplomantce se podařilo zpracovat velmi kvalitní diplomovou práci, která se díky hloubkovému a současně extenzivnímu rozboru dané

problematiky může stát cenným zdroje poznatků i pro odbornou komunitu. Stanovené cíle práce se podařilo beze zbytku naplnit, a to i přes obtíže při získávání participantů. Výsledky výzkumu jsou přesvědčivě doloženy a shodují se s dosavadními vědeckými výzkumy pracovního zdraví učitelů. Zároveň otevírají i některá nová témata, zejména vztahující se k genderové dimenzi pedagogické profese.

Podněty pro obhajobu:

1. Ve své práci diskutujete (jak na základě teorie, tak i svého výzkumu) různé formy znevýhodnění žen-učitelek. Jak je to s diskriminací či znevýhodnění mužů-učitelů v pedagogické profesi? Může se takové znevýhodnění vyskytovat? Jaké může mít případně podoby?
2. Jaká opatření pro podporu pracovního zdraví učitelek a učitelů byste na základě svého výzkumu navrhla? Co konkrétně mohou střední školy udělat pro podporu pracovního zdraví? Měla by tato opatření mít nějaký genderový rozměr?
3. V teoretické části práce diskutujete koncept psychologického kapitálu. Objevil se tento nebo jiný osobní zdroj jako významný i ve vašich datech? Jak byste mohla roli osobních zdrojů v pracovním zdraví učitelů/učitelek nejlépe zkoumat?

Celkové hodnocení: Diplomovou práci Bc. Hermíny Benešové doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **výborně**.

V Praze, 20. ledna 2024

doc. Mgr. Kateřina Zábrodská, Ph.D.